

KULTUR

TIPS OSS! 33 34 57 77

E-post: red@oyene.no

Nett: www.oyene.no

Facebook: facebook.com/oyeneavis

Nordnorsk hav på

Denne sommeren skrives et nytt avsnitt i kunsthistoriens kapittel om den nordnorske kunstneren Karl Erik Harr. For første gang stiller den 78 år gamle maleren og grafikereren ut i lune farvann på en øy i Oslofjorden.

SVEN OTTO RØMCKE
red@oyene.no

416 98 620

Harr er hovedutstiller hos Dorthe Endresen på Gamle Ormelet på Tjøme, og årets utstilling har fått navnet «Inspirasjon».

Tilegnet havet

Karl Erik Harr stiller ut i hovedrommet. Hans malerier er alle tilegnet havet, og da snakker vi om det nordnorske havet i all sin villskap. Skjønt noen av bildene viser vakre solnedganger over stille hav. Det gjør at kunstneren, idet han kommer inn i utstillingsrommet sammen med kunsthistoriker Morten Zondag og Øynes utsendte, utbryter: - Dette minner meg om Skagen!

Han begrunner det med at det har noe med det lyse rommet å gjøre, og at det første vi ser, er to vakre solnedganger, som er nordnorske som noen, men kunne vært fra Skagen. Kanskje har det også noe å gjøre med de to flotte kvinnene i et hjørne av rommet. De er ennå ikke ferdig med å henge opp Harrs kunst.

Morten Zondag er med fordi Øyene synes det er betryggende å ha ham med når det dreier seg om kunst. Dessuten gjorde vi en god erfaring da vi i fjor saumfarte sommerutstillingene på Tjøme.

Fra sted til sted

Karl Erik Harr bor både på Hamarøy i Nordland og i Oslo. Det gir en arbeidsform som kan minne om norske gullaldermalere. Kunstnere som I.C. Dahl og Tiedemand og Gude gikk i norske fjell og malte små studier som ble til kjempemalerier på loft i Düsseldorf.

Harr maler studiene i Nord-Norge mens de store bildene blir fullført innendørs i Oslo. Av og

til er det omvendt.

Friluftsmennesket og seileren Harr vil ikke male store lerreter utendørs. Da blåser de bort. Og han gjør ikke som Edvard Munch, som bardunerte lerretene sine.

Dette intervjuet blir mer en samtale mellom de to fagpersonene Harr og Zondag og med Øyenes mann som observatør når de to blant annet drøfter forholdet mellom studien og det store maleriet.

Mens 1800-tallets malere malte studien som en form for kladd, er de fullverdige verk når de kommer fra Harrs hånd.

- Friskhet

- Det slår meg med en gang at det er en friskhet og tilstedeværelse i Harrs studier, og jeg liker at de har en annen egenart enn de store komposisjonene, sier kunsthistoriker Zondag fra Kjøpmannskjær.

- Man holder seg frisk på den måten, konstaterer Harr som sier at å male ute er som å stå i en kirke.

- Det har et religiøst aspekt. Da må man slå av alt og legge igjen mobiltelefonen hjemme. Jeg lever ikke i den moderne verden. Det får kona ta seg av, sier billedkunstneren, som har bak seg cirka 25 bøker. De fleste av dem skrevet for hånd. Det var bare da han var fast bidragsyter i Dagbladet, at han ble presset til å bruke skrivemaskin.

Karl Erik Harr er svært opptatt av at maleprosessen må skje uforstyrret. Da kan man ikke ha arbeidstid. Han legger ikke ned penselen og tar pause når han skildrer storhavet i storm.

- Det gjelder å ha gode arbeidsvaner, sier han. - Alle mine kunstnervenner går på jobb, men jeg maler minst til klokken syv om kvelden.

Han legger vekt på at han ikke maler naturen slik den er. Da blir det bare en etterligning. Harr skildrer naturen slik han ser den. Her gjelder alle de samme reglene som i annen kunst. Det dreier seg om spenninger, lys og skygge.

Så er også Karl Erik Harr en av de siste romantikerne i norsk malerkunst.

Når Nasjonalmuseet åpner i all sin moderne prakt på Vestbanen, synes han romantikerne

som Tiedemand og Gude bør få være igjen i Nasjonalgalleriet. Han nevner ikke seg selv i den sammenhengen, men vi tror han mener det.

Museum på Kjerringøy

Og apropos museer. Akkurat nå er Karl Erik Harr mest opptatt av det museet han bygger hjemme på Kjerringøy. Hva skal han fylle det med, og hvordan skal det se ut? Han vet i og for seg hva han skal fylle det med, men likevel får han ikke sove om natten på grunn av det.

Museet skal ligge noen kilometer fra der han bor på Kjerringøy. Der er det et nærmest autentisk nordnorsk handelssted, som var scene for innspilling av filmer som «Rosa og Benoni» og «Jeg er Din». Han opplever at handelsstedet og museet kan oppnå synergier. Han har selv lånt penger til å bygge museet, mens det ser ut som om kommune og fylke vil drive det.

- Jeg har sans for små, merkelige museer som ligger langt borte.

- Nå prøver jeg å gjøre ferdig noen store bilder til museet, og jeg har dårlig tid. Malingen holder meg på plass i verden. Jeg har ikke særlig sans for dem som slutter å jobbe. Folk flytter i leilighet og sitter der og drikker rødvin. De har mye bedre av å klippe plen og male hus. Jeg har ti hus i Nord-Norge. Det holder meg i form, sier han og innrømmer at det av og til kommer noen og hjelper ham.

- Og så er jeg mye ute i naturen. Jeg ror og seiler hele dagen. Dessuten skriver jeg mer og mer med årene. Det har nedfelt seg i kåserier og foredrag. Stoffet kommer ikke til deg hvis du ikke er til stede ute. Der skjer det noe hele tiden.

Harr om seg selv

Øyene vil gjerne vite hvordan Karl Erik Harr ser på seg selv.

- Jeg er vel et menneske som har tatt mitt opphav på alvor. Som har brukt livet til å formidle den bakgrunn, den kultur og det landskap jeg kommer fra. Jeg har brukt det lokale som et speilbilde av det universelle.

Jeg har malt et smått sted i Norge som ingen har hørt om. «Den gamle mannen og havet» er én av mine favorittbøker, sier

han.

Karl Erik Harr har interessert seg mye for andre kunstnere og har skrevet nordnorsk kunsthistorie.

Han omtaler Petter Dass som vår Shakespeare. Dikterpresten Dass skrev riktig nok ikke skuespill, men han formidlet det nordnorske landskapet til verden.

Og når Harr snakker om presten fra Alstahaug, kommer han raskt inn på Erik Bye, som han synes har mye til felles med Petter Dass.

Forfatteren Harr

Maleren Karl Erik Harr debuterte som forfatter i 1970. Han arbeidet i Dagbladet og skrev epistler der.

- Og så kom en forlagssjef og spurte om jeg ville la det bli bok. Jeg har skrevet rundt 25 bøker. I dag finnes de bare i antikvariat. Men nå vil jeg finansiere opptrykk av en del av dem.

Det må han gjøre fordi han opplever at han ikke lenger blir hørt.

- Blant unge kunstnere er det få som har respekt for oss eldre.

- Har du noe mål, hvor vil du? - Det vet man aldri. Men jeg vil i vår tid tolke den tiden og den kulturen vi har. Det er det ingen som gjør. Jeg har tatt på meg den oppgave det er å vise hva landsdelen er. Det kan lyde pretensiøst, og er kanskje det.

Men det er nok det jeg vil bli husket for; at jeg ville kjempe for at vi ikke ødelegger hva vi har. Derfor er jeg imot oljeboring i landsdelen. Jeg føler at min kunst er et bakteppe for det som skjer i Nord-Norge.

Samtidig vil ikke den nordnor-

FAGFOLK PÅ GAMLE ORMELET: Billedkunstneren Karl Øyene lot dem møtes på Gamle Ormelet.

ske kunstneren bli tatt til inntekt for noe politisk.

- Jeg skrev et dikt i Avisa Nordland. Da var jeg SV-er i én uke. Men det fikk jeg avsannet. Man skal ikke være politiker som kunstner. Den politiske kunsten hadde sin blomstringstid i sekstiårene, sier han og synes det holdt med det.

Til Tjøme

Nå er Karl Erik Harr på Tjøme gjennom sin kunst på Gamle Ormelet. Det er Herbjørg Wassmos skyld. Den to år yngre forfatteren overtalte ham til å ta noen dager på Engø.

- Det var nydelig, og dyrt ... Men det gjorde at han besøkte Gamle Ormelet. Der møtte han gallerist og kulturhusvert Dorthe Endresen. Hun ville ha Harr til hovedutstiller, og siden hun pleier å få viljen sin, ble det slik.

Ellers er relasjonen til Tjøme litt spesiell. Harr har gjennom årene såvidt vært innom øyene på besøk.

Men som tiåring var han på Eidene på rekonvalesens. Han hadde fått tuberkulose da han var ni, og nå var han på Eidene for å bli helt frisk. Det var langt hjemmefra. Han var «Stilleste gutt på sovesal én», savnet fami-

KJERNEN PÅ KILEN: Ole Rikard Høisæther (t.h.) holdt åpningstalen, Kari Gjertsen Trythall var overvældet gallerist og Ari Behn var hovedutstillen da Kilen Galleri hadde åprningsarrangement sist lørdag. **FOTO: SVEN OTTO RØMCKE**

Det ble folksomt rundt Ari Behn

Det var bokstavelig talt stinn brakke da Kilen Galleri lørdag åpnet utstillingen med verk av Ari Behn og Mikael Persbrandt.

SVEN OTTO RØMCKE
red@oyene.no
416 98 620

Ari Behn var til stede, og det var nok en medvirkende årsak til at arrangementet trakk nær tohundre publikummere.

Det var knapt så man kunne røre seg.

Alle ville ha sin del av Ari Behn, som klemte og ble klemt og var med på sikkert hundre selfier.

Kommentarene var de sam-

me som etter Øyenes intervju med kunstneren: «Han er jo veldig sympatisk!»

Kunsthistoriker Ole Rikard Høisæther sto for den offisielle åpningen, slik han har gjort svært mange ganger i løpet av de nesten 30 årene det har vært kunstgalleri på Kilen.

Høisæther kjente ikke til Ari Behns produksjon fra før, men sa tydelig at dette var noe han

likte.

Derfor var han heller ikke overrasket over at det kom opp mange røde lapper i løpet av åprningsarrangementet.

Ari Behn snakket også til forsamlingen og fortalte om prosessen og tankene bak bildene. Han legger særlig vekt på fargebruken og fortalte om favorittfargen grønn.

Tjøme

Erik Harr og kunsthistoriker Morten Zondag fikk en riktig spennende samtale da **FOTO: SVEN OTTO RØMCKE**

lien og lengtet hjem.

Et sterkt minne fra den gang er forfatteren Mai Lindegård, som drev Eidene sammen med sin mann, legen Odd Solem. Lindegård gjorde stort inntrykk i hvit kjole og stor hvit hatt, og så sa hun: «Der har vi jo Erik som er så flink til å tegne.»

Det var sykdommen som bidro til at lille Erik begynte å tegne. Men han hadde nok gjort det uansett. Han hadde det i blodet. Unge Erik kom fra et hjem fylt av kultur. Søsknene Eva og Jan Harr er kunstnere. Sønnen Gisle er også kunstner og stiller ut i et eget rom på Gamle Ormelet.

Sommerens øvrige kunstnere på Gamle Ormelet er Edyta Sobieraj, Trond Andersen, Johan Mørch og Martin Kuhn. Utstillingen står til og med søndag 31. august.

MANGE KOM: Det var en liten kø utenfor Gamle Ormelet ved åpningen. **FOTO: H. M. SMITH-MEYER**

LANGVEISFARENDE: Dang Van Ty kom til Norge etter at han ble skadet i Vietnamkrigen. Her har han hatt en betydelig karriere. Vi ser kunstneren sammen med gallerist Marianne B. Gudem. **FOTO: SVEN OTTO RØMCKE**

Galleri Gudem:

Ny utstilling på Hvasser

Søndag var det sesong- og utstillingsåpning hos Galleri Gudem i Sandø Sund.

SVEN OTTO RØMCKE
red@oyene.no
416 98 620

Årets hovedutstillen er Dang Van Ty. Han er innkjøpt av blant andre Nasjonalgalleriet, Riksgalleriet, Norsk kulturråd og Oslo kommunes samlinger.

- Dang Van Ty har hatt en rekke illustrasjonsoppdrag for forlag som Aschehoug, Universitetsforlaget og Gyldendal, og han har utgitt to bøker, sier kunstner og gallerist Marianne B. Gudem.

Utstilleren har også i flere år undervist ved Olav Mosebeks Tegneskole i Oslo.

Gudem forteller at Dang Van Ty (1954) er en norsk-vietnamesisk maler, tegner og grafiker.

Etter å ha blitt skadet under Vietnamkrigen, kom han til Norge i 1968. Her har han siden vært bosatt og er blitt norsk statsborger.

I tillegg til hovedutstilleren, blir disse kunstnerne å se hos Galleri Gudem i sommer: Ma-

rianne B. Gudem, Kristian Finborud, Runi Langum, Jon Peter Martinsen, Anne Kathrine Munkejord, Ragnar Veili, Anne-Gry, Ane Sand, Cecilie Kløfsrud, Irene Glosli og Beda Maria Johanson.

Under åpningene var det underholdning ved Anders

Berg og Ragnar Veili. I tillegg fortalte Dang Van Ty om sitt kunstnerskap.

Mange hadde funnet veien til Galleri Gudem og åpningen som fant sted utendørs på plassen foran galleriet.

NUOVA VITA
TURID GYLLENHAMMAR

SKULPTUR OG BRODERI

VELKOMMEN TIL
UTSTILLINGSÅPNING
LØRDAG 30. JUNI
KL. 14:00

ATELIER GYLLENHAMMAR

Atelier Gyllenhammar
KALDNES BRYGGE
Rambergveien 21, Tønsberg
info@turidgyllenhammar.com

Åpent Tors - søn kl. 12⁰⁰ - 17⁰⁰
30. juni t.o.m. 22. juli 2018
www.turidgyllenhammar.com
www.atelier-gyllenhammar.no